

AZ ISTENTISZTELET JOGÁLLÁSÁRÓL

2026. évi 1. jogszabály

Alapvetés

1. §. Isten anyaszentegyházának legszentebb ügye és legfontosabb élettevékenysége Isten tisztelete. Kálvin János tanítása szerint: *Az igazság első alapja kétségtelenül Isten tisztelete. [...] A vallás viszont nemcsak az igazság legfőbb része, hanem egyben a lelke is, amely által az egész lélegzik és él, hiszen istenfélelem nélkül az emberek nem törődnek sem az egyenlőséggel, sem a szeretettel.* (Kálvin János: *Institutio. A keresztyén vallás rendszere.* Ford. Buzogány Dezső. Kálvin Kiadó, Budapest 2014. 2.8.11. p. 283.). Isten anyaszentegyházának kötelessége és létalapja Isten nyilvános imádása és folyamatos tisztelete.

A református istentisztelet az ige istentisztelete. Jézus Krisztus az egyház egyetlen feje, prófétája, főpapja és királya, akinek a golgotai keresztfán bemutatott engesztelő áldozata Isten egyetlen igaz és helyes, tiszta és szent tisztelete. A református keresztyén istentisztelet Jézus Krisztus istentiszteletére tekint, azon alapszik, abban nyeri el célját, és azért kedves a teremtő, gondviselő és megváltó Isten előtt.

A református istentisztelet központja az örök Fiú, a testté lett Ige, akiről az írott és a hirdetett ige tanúskodik. A hirdetett ige (a prédikáció) a református keresztyén istentisztelet legfőbb része, mivel Isten igéjének prédikálása, maga az Isten igéje. *Isten szolgálói által külsőképpen tanít minket igéjével, belsőképpen pedig a Szentlélek által indítja fel választottai szívét a hitre, és mindezekért a jótéteményekért Istennek kell dicsőséget adni.* (Második Helvét Hitvallás XVIII. 2.). Erről tanít a Heidelbergi Káté, amikor a IV. parancsolat magyarázatában az ige hirdetés fenntartásának fontosságát hangsúlyozza (HK 103).

Isten igéjének szolgálói, a lelkipásztorok kötelesek nemcsak az ige hirdetésre, hanem a teljes istentiszteletre felkészülni. Fontos szem előtt tartani, hogy a prédikáció nem népszerűen elmondott exegézis, nem leegyszerűsített kortörténet, nem az alapige parafrázisa és nem is performansz, hanem Isten mában hangzó üzenete a gyülekezet számára. Az ige hirdető prédikációját a Szentlélek-Isten belső ihletésére, a hit meggyőződésével és a szeretet építő erejével, szabadon, átéléssel mondja el. A prédikáció legyen tartalmában evangéliumi, nyelvében ékes magyar beszéd, amely helyesen alkalmazza mind a szemléltetés, mind a retorika elemeit és amely hirdeti *az Úr jókedvének esztendejét* (Ézs 61,2). Célja, hogy az istentisztelet minden résztvevője magáénak vallja Jeremiás próféta vallomását: *Ha szavaidat hallattad, én élveztem azokat, a te szavaid örömemre váltak nekem és szívemnek vigasságára, mert a te nevedről neveztetem, Uram, Seregeknek Istene!* (Jer 15,16).

Első fejezet

Alapelvek

2. §. A Romániai Református Egyház istentiszteleti formái:

- a. homíliás (idetartoznak az alkalmi istentiszteletek is)
- b. sákramentumos
- c. könyörgéses és
- d. szimbolikus istentisztelet.

3. §. Az istentiszteletet az illetékes egyházkerületek felszentelt lelkipásztorai vagy fakultált református személy vezeti. A nem felszentelt lelkipásztornak fakultációt (a szolgálatra való felhatalmazást) homíliás istentisztelet végzésére a parókus lelki- pásthor adhat, kizárólag szükség esetén. A fakultált személy lehet teológiai hallgató, kántor, vallásanár, presbiter, diakónus vagy egyháztag. A lelkipásztor által kiválasztott prédikációt, imádságokat és az istentisztelet kötött elemeit köteles szöveghűen felolvasni. A segédlelkipásztoroknak fakultációt homíliás, szimbolikus és sákramentumos istentiszteletek végzésére egy évre az illetékes püspök ad, az első lelkészkepesítő vizsga sikeres letétele után. Ebben az esetben a Romániai Református Egyház vonatkozó jogszabályai irányadóak.

4. §. Az istentiszteletek liturgiai elemeiről a Romániai Református Egyház Istentiszteleti Rendtartása rendelkezik.

5. §. A gyülekezeti istentiszteletek helye a templom, időpontját az illetékes presbitérium határozza meg. Ahol nincs templom, vagy ahol szükséges a templomon kívül tartani istentiszteletet, ott az istentisztelet helyét a presbitérium határozza meg.

6. §. A Romániai Református Egyház istentiszteleti nyelve a magyar. Csak indokolt esetben lehet a magyar nyelv mellett és nem helyett, más nyelven is istentiszteletet tartani. Az ilyen istentiszteletek a keresztelés és a szimbolikus istentiszteletek. Más nyelvű istentisztelet rendszeresített bevezetésére csak a Romániai Református Egyház Zsinata adhat felhatalmazást.

7. §. Az istentisztelet megtartásáért az illetékes lelkipásztor a felelős. Minden istentiszteletet a Zsinat által elfogadott, hatályos Istentiszteleti Rendtartás szerint kell megtartani. Sem az Egyházmegyei Tanács, sem a presbitérium, sem más testület nem jogosult azt megváltoztatni. A változtatás fegyelmi vétségnek minősül.

Amennyiben az egyházközségnek nincs önálló kántora, az istentiszteleti éneklés a lehetőségek szerint történik.

8. §. Az istentisztelet kötött szövegeit (vótumait) a Romániai Református Egyház Istentiszteleti Rendtartása szerint kell mondani. Az Istentiszteleti Rendtartás előírt szövegei kötelezőek, az ajánlások (beszéddek és imádságok) csupán mintául szolgálnak.

9. §. Az anyaegyházközségekben vasárnap és ünnepnapon délelőtt és délután, bűnbánati alkalmakon és az év utolsó napján dél- után kötelezően istentiszteletet kell tartani. Az ún. „mozgó ünnepek” pontos idejét az illetékes egyházkerületek közgyűlései határozzák meg.

10. §. A vasárnap délutáni és a sátoros ünnepek harmadnapi istentiszteleteinek megtartása alól felmentést – alapos mérlegelés után, a helyi viszonyok figyelembevételével – az Egyházmegyei Tanács adhat.

11. §. A missziói, leány- és szórvány egyházközségekben a presbitérium határozza meg

az istentiszteletek időpontját. Társult egyházközségben a társulási szerződés határozza meg a rendszeres istentiszteleti alkalmakat és azok rendjét.

12. §. Nyugdíjas lelkipásztor az illetékes parókus lelkipásztor felkérésére végezhet istentiszteleti szolgálatot. A parókus lelki- pásztor engedélye nélkül végzett szolgálat fegyelmi vétségnek minősül, és a palástviselési jog elvesztését vonja maga után. Állandó szolgálati megbízást nyugdíjas lelkipásztornak parókus lelkipásztor nem adhat!

Szükség esetén a püspök az illetékes esperes kérésére, meghatározott időre kinevezhet nyugdíjas lelkipásztort gyülekezeti szolgálatra.

13. §. A teológiai hallgatók a tanév ideje alatt kizárólag a Kolozsvári Protestáns Teológiai Intézet református dékánjának engedélyével végezhetnek istentiszteleti szolgálatot.

Sátoros ünnepek alkalmával, legációhoz szolgálati engedélyt (fakultációt) csak az illetékes püspök adhat. Fakultáció nélkül szolgálni a sátoros ünnepeken fegyelmi vétségnek minősül és a teológiai hallgató teológiáról történő kizárását vonja maga után.

Nyári szünidőben a teológiai hallgató a lakhelye szerinti egyházmegye esperesénél jelentkezik, és az esperes osztja be igény szerint az egyházmegyében nyári szolgálatra. Ilyenkor az esperes figyelembe veszi a hallgató képességeit és munkabírását. A parókus lelkipásztor csak az illetékes esperes jóváhagyásával oszthatja be szolgálatra a teológiai hallgatót.

14. §. Az istentiszteleti szolgálatok megtartását az egyházközség lelkipásztori munkanaplójába be kell vezetni.

Második fejezet

Az istentiszteleti szolgálatot végző személyekről és az istentisztelet helyéről

15. §. Az istentiszteleten szolgálatot végző személyek:

- a. lelkipásztor;
- b. kántor;
- c. beosztott egyháztagek.

1. A lelkipásztor

16. §. A Romániai Református Egyház egyházkerületei összeállítják a felszentelt, és fegyelmi eltiltás alatt nem álló lelkipásztorok nyilvántartási listáját, azt folyamatosan frissítik. Istentiszteleti szolgálatot csak a nyilvántartási listán szereplő lelkipásztorok végezhetnek. A jogszabály megsértése esetén a szolgálatot engedélyező lelkipásztor fegyelmi vétséget követ el.

A segédlelkipásztor csak principálisa és az illetékes parókus lelkipásztor engedélyével végezhet istentiszteleti szolgálatot bármely egyházközségben.

17. §. A lelkipásztor, a lelkész jellegű tanár, az intézményi, a beosztott és a segédlelkipásztor, aki a palást viselésére jogosult, minden istentiszteleten köteles palástban szolgálni. A palást viselésének megtagadása fegyelmi vétségnek minősül. A teológiai hallgató, a vallástanár, a hitoktató, a kántor és az egyháztage palástot nem viselhet, viszont köteles az istentisztelet méltóságához illő ruhát viselni.

18. §. Egyházi ünnepi alkalmakon – lelkipásztor, esperes vagy püspök beiktatása, templomszentelés, ünnepi istentisztelet vagy ökumenikus alkalom – és lelkipásztor-

temetésen – a lelkipásztorok palástot viselnek. Palástot felszentelt lelkipásztorok és segédlelkipásztorok viselhetnek, a segédlelkipásztorok a parókus lelkipásztorok engedélyével. A lelkipásztorok istentiszteleti alkalmakon, illetve olyan ünnepeken viselhetnek palástot, ahol egyházközségüket vagy a református egyházat képviselik.

19. §. A lelkipásztorok a palásthöz fekete öltönyt vagy fekete zsinóros kabátot, hosszú ujjú fehér inget, fekete nyakkendőt, fekete szövetnadrágot, fekete cipőt és hosszú szárú fekete zoknit viselnek. Hajukat, szakállukat, körmüket gondozzák. A lelkésznők hasonlóképpen fekete kosztümöt vagy ruhát, legalább térdig érő szoknyát, fekete csukott cipőt viselnek. Rövid ujjú ruhát vagy blúzt nem viselhetnek. Hajviseletük legyen rendezett, kerüljék a kirívó arc- és körömfestést, valamint a túlzott ékszerviselést.

Nyári melegben a lelkipásztorok fekete szövetnadrághoz, a lelkésznők fekete szoknyához vagy nadrághoz hosszú ujjú fehér inget és fekete nyakkendőt viselhetnek, amely alkalmilag mentesíti őket a zakó, illetve a kosztümkabát viselése alól.

20. §. A lelkipásztorok magaviselete legyen az istentiszteleti alkalomhoz illő. A presbiterek istentisztelet előtt együtt imádkoznak a lelkipásztossal.

21. §. A lelkipásztor Isten igéjét istentiszteleti keretek között csak nyomtatott Bibliából olvashatja.

2. A kántor

22. §. Az istentiszteleti éneklést az egyházközség megválasztott vagy helyettes kántora vezeti. A kántor részt vesz a temetéseken, bibliaórákon és minden olyan alkalmon, amit a parókus lelkipásztor kijelöl számára. A kántor istentiszteletek előtt tanítja a gyülekezetnek az új énekeket, illetve vezeti a gyülekezet kórusát. Öltözete, hajviselete ápoltsággal, viselkedése méltóságteljes, az istentisztelethez illő legyen.

3. Az istentiszteleten szolgáló egyháztagok

23. §. Az istentiszteleten kiegészítő szolgálatot végezhet a főgondnok, a gondnok, az egyházi, a szolgálatos presbiter, a választott diakónus, a vallásanár vagy más megbízott egyháztag. A szolgálatot végzők öltözete legyen istentisztelethez illő. Az úrvacsoraosztásnál segédkező szolgálattelvők kötelezően sötét zakót vagy kosztümkabátot viselnek, hajviseletük legyen ápoltsággal. Viselkedésük legyen méltóságteljes, az alkalomhoz illő.

4. Az istentisztelet helye és annak berendezése

24. §. Az istentisztelet helye a templom. Ha az egyházközségnek nincs temploma, akkor az 5. §. rendelkezései szerint kell eljárni. A templom vagy istentiszteleti hely kötelező berendezése: szószék, úrasztala, nyomtatott Biblia és Istentiszteleti Rendtartás, orgona vagy billentyűs hangszer és ülőalkalmatosság az istentiszteleten részt vevők számára.

Meg kell őrizni és lehetőség szerint láthatóvá kell tenni a templom történeti értékű részeit és berendezési tárgyait (építészeti elemek, festett karzat- és padtáblák, szószék, szószékcorona, úrasztala, éneklő pulpitus, orgona, ajtók, sírkövek, emléktáblák stb.).

A templom díszítésekor kerülni kell a díszítő textíliák (varrottasok, szőttések) túlzott használatát.

Az istentisztelet helye csak református értékrendünkkel nem ellenkező kulturális, tudományos rendezvényekre használható a presbitérium esetenkénti jóváhagyásával.

5. Ökumenikus istentisztelet nem református templomban

25. §. A református lelkipásztor ökumenikus istentiszteletek (ökumenikus imahét, esküvő, keresztlő vagy temetés) alkalmával szolgálhat más keresztyén felekezetek templomában is. Ilyenkor törekedni kell a református tanítás békés (nem hitvitázó) hirdetésére. A református lelkipásztor fő feladata ilyenkor az igehirdetés és az imádság elmondása, egyeztetve azt más felekezetek liturgiájával.

Harmadik fejezet Az istentisztelet

26. §. Az istentisztelet öröm és hálaadás Jézus Krisztus feltámadásáért. Az ünnep nem csupán emlékezés a megtörtént eseményre vagy Isten iránti tiszteletünk nyilvános kifejezése, hanem lehetőség a találkozásra a feltámadott Úrral és a velünk együtt örvendezőkkel. A mindennapok küzdelméből hív bennünket, hogy hitünkben megerősítve ismét kiküldjön az élet különböző feladataira.

27. §. Jézus Krisztus igéje és a sákramentumok (a keresztség és az úrvacsora) által jelen van az istentiszteleten, a Szentlélek erejével közli halál felett aratott győzelmének örömhírét, a bűnbocsánat evangéliumát. Az istentiszteleti igehirdetés (prédikáció) Isten beszéde, melyben megszólítja népét. A teljes Szentírás magyarázata a Szentlélek munkája által válik Isten élő beszédévé. A sákramentumok pedig a prédikáció által felgerjesztett hitet erősítik és pecsételik meg. A hívő jegyként hordozza lelkében és záloga az örök életnek.

Istentiszteleti formák

28. §. A Romániai Református Egyházban van homíliás, sákramentumos, szimbolikus, alkalmi homíliás és könyörgésses istentisztelet, valamint bibliaóra.

1. Homíliás istentisztelet

29. §. A homíliás istentiszteletnek három rendszeresített formája van:

- a. vasárnap és ünnepnap délelőtti istentisztelet;
- b. vasárnap és ünnepnap délutáni istentisztelet;
- c. hétköznapi istentisztelet.

A presbitérium nem dönthet az istentiszteleti alkalmak eltörléséről, és nem változtathatja meg az istentiszteleti rendtartást.

1.1. Vasárnap és ünnepnap délelőtti istentisztelet

30. §. Istentiszteletet kell tartani az egyházi év minden vasárnapján délelőtt. Hétközi ünnepnapokon a vasárnapi rendtartás szerint kell megtartani az istentiszteleteket. Az üdvtörténeti ünnepnapok a következők: advent első vasárnapja, karácsony, böjtfő, virágvasárnap, nagypéntek, húsvét, mennybemenetel és pünkösd. A hálaadó ünnepnapok a következők: újév napja, anyák napja, apák napja, újkenyér és a reformáció emlékünepe (október 31.).

31. §. A Romániai Református Egyházban a vasárnap és ünnepnap délelőtti istentisztelet liturgiájáról az Istentiszteleti Rendtartás rendelkezik. Ezt változtatás nélkül be kell tartani.

1.2. Vasárnap és ünnepnap délutáni istentisztelet

32. §. A Romániai Református Egyházban a vasárnap és ünnepnap délutáni istentisztelet liturgiájáról az Istentiszteleti Rendtartás rendelkezik. Ezt változtatás nélkül be kell tartani. A délutáni istentisztelet megőrzése alól – alapos mérlegelés után, a helyi viszonyok figyelembevételével – az Egyházmegyei Tanács adhat felmentést.

33. §. Ha a vasárnap délutáni istentisztelet keretében kátémagyarázat hangzik el, akkor az alapige felolvasása után a megfelelő kátékérdés és -válasz szövegét is fel kell olvasni. A hitvallást mindig ige alapján kell magyarázni.

1.3. Hétköznapi és könyörgésses istentisztelet

34. §. A Romániai Református Egyházban a hétköznapi és könyörgésses istentisztelet liturgiájáról az Istentiszteleti Rendtartás rendelkezik.

2. Sákramentumos istentisztelet Bibliai alapvetés

35. §. *Isten már kezdettől fogva hozzákötötte igéje hirdetéséhez a sákramentumokat vagy sákramentumi jeleket. [...] A sákramentumok titokzatos jelképek vagy szent szertartások, illetve szent cselekmények, melyeket maga Isten szerzett, és amelyek az ő igéjéből, látható jelekből és jelzett dolgokból állanak. Az egyházban Isten ezekkel tartja emlékezetben és újítja meg újra és újra az embereknek adott legnagyobb jótéteményeit; ezekkel jeleníti meg külsőleg és teszi mintegy szemmel láthatóvá mindazt, amiket belsőleg bennünk cselekszik; ezekkel erősíti meg és növeli azt a hitünket, amelyet Lelkével szívünkben munkál. (Második Helvét Hitvallás XIX. 1.)*

A sákramentumok látható szent jegyek és pecsétek. Isten ezeket azért rendelte, hogy általuk az evangélium ígését még jobban megértesse és megpecsételje. Ő ugyanis megígérte, Krisztus egyszeri keresztdozatáért kegyelemből bűnbocsánatot és örök életet ajándékoz nekünk. (HK 66).

36. §. A Romániai Református Egyháznak két sákramentuma van, amelyeket Jézus Krisztus szerzett az Újszövetségben: a keresztség és az úrvacsora. (Lásd HK 68.)

2.1. A keresztelés

2.1.1. Alapelvek

37. §. A keresztség sákramentum a református egyházhoz tartozás alapfeltétele. Egyházunk a gyermekkeresztséget gyakorolja. A szülők, a keresztszülők és a gyülekezet fogadalmat tesznek, hogy a megkeresztelt gyermeket református keresztyén hitben nevelik. A felnőtt keresztség 14 éves kortól szolgáltatható ki.

38. §. A keresztség sákramentumát a lelkipásztor, indokolt esetben püspöki fakultáció alapján teológiai hallgató szolgáltatja ki.

39. §. A keresztelés abban az egyházközségben történik, amelynek a gyermek szülei tagjai. Más egyházközségben akkor történhet a keresztelés, ha a szülők egyháztagsága szerinti illetékes egyházközség parókus lelkipásztora ahhoz hozzájárul.

40. §. A jó rend megkívánja, hogy a keresztelés templomban, meghatározott rendtartás szerint, homíliai istentisztelet keretében történjék. A keresztelést követően a megkeresztelt személy adatait be kell vezetni a keresztelési anyakönyvbe.

41. §. A keresztség szereztetési igéje a Mt 28,18–20. A keresztelési beszéd alapigéje kizárólag a szereztetési ige lehet. A keresztelés sákramentumának kiszolgáltatása a fej tiszta vízzel való leöntésével történik. A keresztelés eszköze az egyházközség használatában levő keresztelőedény. Szükség esetén más, arra alkalmas edény is használható.

2.1.2. Feltételek

42. §. A gyermekek megkeresztelésének feltételei:

a. a szülők keresztyén házasságban élnek, minden más esetben a keresztelésről a presbitérium dönt;

b. a keresztelés mindig a szülők, vagy a gyermek törvényes képviselője kérésére történik;

- c. a keresztelés időpontját a lelkipásztorral egyeztetni kell;
- d. a szülők és lehetőség szerint a keresztszülők is felkészítőn vesznek részt;
- e. a keresztszülők közül legalább egynek református keresztyénnek kell lennie, nem keresztyén személy nem lehet keresztszülő;
- f) akit a Szentháromság egy Isten nevébe már megkereszteltek, azt nem keresztelhetjük újra.

2.1.3. A keresztelés helye és alkalmai

43. §. A keresztelés a templomban történik. Rendkívüli esetekben (a megkeresztelendő betegsége esetén) a keresztség sákramentumát templomon kívül is ki lehet szolgáltatni.

2.1.3.1. Templomban (homíliás, vagy rendkívüli istentiszteleten)

44. §. A keresztelés helye és ideje a gyülekezeti istentisztelet alkalmá. Rendszerint a templomi istentisztelet részeként, a gyülekezet, a szülők és a keresztszülők jelenlétében történik, akik az istentisztelet kezdetétől fogva jelen vannak a templomban.

2.1.3.2. Keresztelés templomon kívül: háznál, gyermekotthonban, kórházban

45. §. Rendkívüli esetben (a megkeresztelendő betegsége esetén) a lelkipásztor a fohász és a szereztetési ige után kiszolgáltathatja a keresztség sákramentumát.

2.1.3.3. Felnőtt- és áttérő keresztség

46. §. A felnőtt megkeresztelése 14 éves kor fölött, a gyülekezet jelenlétében történik. Ez ugyanakkor hitvallással egybekötött konfirmáció is.

47 §. A nem keresztyén vallásból református hitre áttérő felnőttek megkeresztelése a gyülekezet jelenlétében történik. Ez ugyan- akkor hitvallással egybekötött konfirmáció is.

48. §. A Romániai Református Egyház érvényesnek tartja a Szentháromság egy Isten nevébe kiszolgáltatót keresztséget, függetlenül attól, hogy azt melyik felekezet szolgáltatta ki. Ebben az esetben a református egyházba térő egyháztagnak tilos újra megkeresztelni. Ha az áttérő személy keresztelése nem a Szentháromság egy Isten nevébe történt, akkor kötelező megkeresztelni. Ide tartoznak azok, akik az unitárius, univerzalista, nem trinitárius adventista, mormon stb. egyház tagjai, vagy Jehova tanúi voltak. A keresztség kiszolgáltatását felkészítő előzi meg. Ebben az esetben a keresztelés ugyanakkor konfirmáció is.

49. §. A Szentháromság egy Isten nevébe kiszolgáltatót keresztséget tilos megismételni. Az a református egyháztagnak, aki megkeresztelését követően ismételten részesült a keresztségben, elveszíti református egyháztagságát.

2.2. Az úrvacsora

2.2.1. Alapelvek

50. §. Az úrvacsora sákramentum, Jézus Krisztus áldozatára emlékeztet. *Krisztus [...] megígérte, hogy az ő testének feláldozása és megtöretése, vérének kiontása a kereszten értem is éppúgy megtörtént, mint ahogy két szememmel látom, amikor az Úr kenyerét nekem megtörik és a kelyhet nekem odanyújtják. És azt is megígérte, hogy az ő megfeszített teste és kiontott vére olyan bizonyosan táplálja lelkemet az örök életre, mint amilyen valóságosan eszem a kenyérből és iszom a kehelyből, amelyet Krisztus testének és vérének jegyeként az Úr szolgálja nekem átad.* (HK 75.) Református hitünk szerint az úrvacsora jegyei nem változnak át Jézus Krisztus testévé és vérévé. Ugyanakkor valljuk, hogy az élő, megdicsőült Krisztus jelen van az úrvacsorában, és velünk lélekben közösségre lép.

51. §. A gyülekezeti úrvacsoraosztást mindig bűnbánati istentiszteletek készítik elő, melyeket megelőző vasárnap, a délelőtti istentiszteleten, a szószékről ki kell hirdetni és a híveket a bűnbánati istentiszteleteken való részvételre kell buzdítani.

52. §. Az úrvacsorát betegeknek, foglyoknak vagy – ünnepi alkalmakon – a gyülekezetnek templomon kívül is ki lehet szolgáltatni.

53. §. A homíliás rész és a sákramentum kiszolgáltatása liturgiai egységet képez. Az úrvacsora szereztetési igéje az 1Kor 11,23–

27. Az úrvacsorai beszéd alapigéje kizárólag a szereztetési ige lehet. Az úrvacsoraosztás eszközei az egyházközség tulajdonában lévő, erre a célra elkülönített klenódiumok. Szükség esetén más, arra alkalmas eszközök is használhatók.

2.2.2. Feltételek

54. §. A Romániai Református Egyházban úrvacsorát vehetnek a konfirmált református vagy evangélikus egyháztagok, illetve más keresztyén felekezet felnőtt tagjai, akik méltóképpen, tisztelettel és alázattal élnek vele; mindazok, akik bűneik miatt bánkódnak, bűnbánatot gyakorolnak és hallható szóval válaszolnak a liturgiában elhangzó kérdésekre.

2.2.3. Úrvacsorai alkalmak

55. §. Az úrvacsorát templomi homíliás istentiszteleten kell kiszolgáltatni, de kivételes esetekben templomon kívül is: betegágy mellett, büntetés-végrehajtási intézetekben, ünnepi alkalmakon szabadtéri istentiszteleten.

2.2.3.1. Templomi úrvacsora

56. §. Az úrvacsorát a templomban vagy állandó istentiszteleti helyszínen a gyülekezet közösségében, homíliás istentiszteleten kell kiszolgáltatni évenként legalább hét alkalommal: advent első vasárnapján, karácsonykor, böjtfő vasárnapján, húsvétkor, pünkösdkor, újkenyér ünnepén és a reformáció emlékünnepén. Ezek az alkalmak még presbiteri határozat alapján sem maradhatnak el. Ezekben az ünnepeken az igénynek megfelelően, helyi szokás szerint, az úrvacsorát délután is ki lehet szolgáltatni. Az úrvacsorát konfirmációkor is ki lehet szolgáltatni.

A presbitérium jóváhagyásával nagycsütörtökön, nagypénteken, az imahét végén, valamint más ünnepi alkalmakon is kiszolgálható az úrvacsora.

2.2.3.2. Betegágy mellett

57. §. A beteg kérésére otthonában bármikor ki lehet szolgáltatni az úrvacsorát. Óvakodni kell attól, hogy a betegek úrvacsorázásának „utolsó kenet” jellege legyen. A betegek számára lehetőség szerint külön úrvacsorai klenódiumokról és textíliákról kell gondoskodni. Az eszméletét veszített betegnek tilos kiszolgáltatni az úrvacsorát, ilyenkor a lelkipásztor a családtagokkal együtt imádkozik a betegért!

2.2.3.3. Foglyok úrvacsorázása

58. §. A foglyok számára az úrvacsorát a Romániai Református Egyház Istentiszteleti Rendtartása szerint kell kiszolgáltatni.

2.2.3.4. Úrvacsora szabadtéri istentiszteleten

59. §. A szabadtéri istentiszteleten az úrvacsorát a Romániai Református Egyház Istentiszteleti Rendtartása szerint kell kiszolgáltatni.

2.2.3.5. Rendkívüli ünnepi istentiszteleten (templomszentelés stb.)

60. §. Rendkívüli ünnepi istentiszteleten az úrvacsorát a Romániai Református Egyház Istentiszteleti Rendtartása szerint kell kiszolgáltatni.

2.2.3.6. Szükségállapot esetén

61. §. Szükségállapot esetén az illetékes Egyházkerület Elnöksége rendelkezik az úrvacsora kiszolgáltatásáról.

2.2.4. Gyakorlati tudnivalók

62. §. Az úrvacsora jegyeinek megfelelő időben és mennyiségben való beszerzése, az úrasztala megterítése és felügyelete a fő- gondnok vagy a gondnok feladata. Az úrvacsora jegyeit a gyülekezet egyéni vagy közösségi adakozásból szerzi be.

63. §. Az úrvacsora kiszolgáltatásához bármilyen kenyér és bor használható. A bort mindig a gyülekezet használatában levő kehelyből kell kiosztani. A presbitérium döntése alapján, higiéniai megfontolásból – különösen járvány idején – kis poharakból is lehet a kehely mellett bort osztani, de a poharak nem helyettesíthetik teljes mértékben a kelyhet! Az alkoholfüggőséggel küzdő betegek számára lehet gyümölcslevet is előkészíteni, de ez sem helyettesítheti teljes mértékben az úrvacsorai bort!

3. Szimbolikus istentiszteletek

64. §. A Romániai Református Egyház szimbolikus istentiszteletei: a konfirmáció, a házasságkötés megáldása, a temetés, a lelki- pásztorszentelés, az esperes és a püspök beiktatása.

3.1. A konfirmáció

65. §. Az egyházközségi vallásórák és a konfirmációi előkészítő alkalmak célja, hogy felkészítsék az ifjakat a Jézus Krisztus és a református egyház melletti személyes döntésre. A

konfirmáció – akár fiatal-, akár felnőttkorban történik – hitvallás és fogadalomtétel a gyülekezet előtt, valamint betagozódás Jézus Krisztus testébe, az anyaszentegyházba.

66. §. A megkeresztelt fiatalok a konfirmációban vállalják mindazt, amit szüleik és keresztszüleik a keresztelekor vállaltak. Vallást tesznek arról, hogy Jézus Krisztus evangéliuma Isten hatalma minden hívő üdvösségére, hogy Jézus Krisztus az egyetlen közbenjáró Isten és az emberek között, hogy Isten ingyen kegyelméből a Jézus Krisztusba vetett hit által igazulunk meg. Ezt követően fogadalmat tesznek, hogy életük folyamán Jézus Krisztus igaz követői és református anyaszentegyházunk engedelmes és áldozatra kész hívei, holtig hűséges tagjai lesznek.

3.1.1. Alapelvek

67. §. A konfirmáció az egyháztagság szerint illetékes egyházközségben történik. Amennyiben a család indokolt esetben más egyházközségben kívánja gyermekét konfirmáltatni, ahhoz mindkét egyházközség engedélye szükséges. Ebben az esetben a konfirmációval kapcsolatosan minden olyan jogot és kötelességet – amelyet a jelen jogszabály az egyházközség presbitériumának megad – azon egyházközség presbitériuma gyakorol, amelynek területén a konfirmáció történik.

68. §. A konfirmáció három részből áll: felkészítés, kikérdezés és ünnepi fogadalomtétel istentiszteleti keretben.

A konfirmálók felkészítése két évig tart, és heti rendszerességgel megtartott kátéórát jelent. Különösen hangsúlyt kell fektetni a Heidelbergi Káté magyarázatára.

A konfirmandusok ünnepélyes kikérdezésük alkalmával a Heidelbergi Kátéból, biblia- és egyházismeretből, valamint egyháztörténelemből szerzett tudásukról adnak számot és tesznek bizonyosságot. Az egyházközség presbitériuma elutasíthatja a konfirmációra való bocsátást, ha úgy ítéli meg, hogy a konfirmandus nem rendelkezik kellő ismeretekkel vagy elkötelezettséggel ahhoz, hogy konfirmációi fogadalmát teljesíthesse.

Az ünnepélyes fogadalomtétel vasárnap délelőtti istentiszteleten történik. A kikérdezés időpontja eltérhet a fogadalomtétel idő- pontjától.

69. §. A konfirmáció időpontját a presbitérium határozza meg. Ezt vasárnap délelőtti istentiszteleten legalább egy héttel korábban ki kell hirdetni.

70. §. A konfirmációi istentisztelet liturgiáját a Romániai Református Egyház Istentiszteleti Rendtartása határozza meg. Konfirmációjuk alkalmával az önálló egyháztagnak nyilvánított ifjak úrvacsorát vesznek. A konfirmált ifjak nevét és adatait be kell vezetni a konfirmáltak anyakönyvébe.

3.1.2. Konfirmálás feltételei

71. §. A Romániai Református Egyházban a konfirmálásnak négy feltétele van:

a) csak megkeresztelt fiatal konfirmálhat, akinek szülei részt vesznek az egyházi közteherviselésben;

b) a konfirmandus szerepel az egyházközség nyilvántartásában vagy az illetékes egyházközség lelkipásztora erre vonatkozó engedélyt adott ki;

c) az konfirmálhat, aki a konfirmáció évében betölti a 14. életévét;

d) az konfirmálhat, aki legalább két év konfirmációi felkészítõn rendszeresen részt

vett.

3.1.3. A konfirmáció formái

72. §. A Romániai Református Egyházban a konfirmáció formái:

- a. 14. életévét betöltött fiatal;
- b. felnőtt;
- c. áttérő keresztyén konfirmációja.

3.1.3.1. 14 évet betöltött fiatal konfirmációja

73. §. A fiatalok 14–18. életévük között konfirmálhatnak, jelen jogszabály vonatkozó paragrafusai szerint.

3.1.3.2. Felnőtt konfirmáció

74. §. Felnőtt konfirmációban az vehet részt, aki betöltötte a 18. életévét. Ebben az esetben a konfirmációi felkészítő tényleges időtartamát (legalább három alkalom) az egyházközség parókus lelkipásztora állapítja meg úgy, hogy a konfirmandus a szükséges ismereteket megszerezhesse.

75. §. A felnőtt keresztség esetén nem szükséges a konfirmáció, mivel a felnőtt keresztség hitvallással egybekötött konfirmáció is.

3.1.3.3. Áttérő konfirmációja

76. §. A Romániai Református Egyház által elfogadott keresztségben részesült, más felekezetből áttérőknek is konfirmálniuk kell, ami alapos felkészítés után a gyülekezet vagy a presbitérium jelenlétében történik. A felkészítés időtartama ebben az esetben is legalább három alkalom.

3.2. A házasságkötés megáldása

77. §. Romániában a házasságkötés a polgári hatóságok előtt történik. A Romániai Református Egyházban a lelkipásztor az Egyház képviseletében megáldja a házasságkötést.

3.2.1. Alapelvek

78. §. A Romániai Református Egyház Istentiszteleti Rendtartása szerint csak egy férfi és egy nő házasságára kérünk áldást, amennyiben legalább egyikük református egyháztag.

79. §. A házasságkötés megáldását annak az egyházközségnek a lelkipásztora végzi, amelyiknek a református fél tagja. Ha mindkét fél református, de különböző egyházközségekhez tartoznak, az érintett egyházközségek lelkipásztorai közül a felek által felkért lelkipásztor jogosult a szertartás elvégzésére.

80. §. A jegyesek házasságkötési szándékát vasárnap délelőtti istentiszteleten ki kell

hirdetni.

81. §. Nem keresztyénnel kötött házasság esetén az eskü szövege elmarad.

82. §. A házasságkötés megáldását követően a házastársak nevét és adatait be kell vezetni a házassági anyakönyvbe.

3.2.2. Feltételek

83. §. A Romániai Református Egyházban a házasságkötés megáldásának három feltétele van:

- a. a református fél vagy felek konfirmációja;
- b. a polgári házasságkötés;
- c. a házasulandók részt kell vegyenek jegyesbeszélgetésen.

3.2.3. Helyszín

84. §. A házasságkötés megáldása templomban vagy a gyülekezet által istentiszteleti célra használt helyen történik. A rendelkezés megszegése fegyelmi vétségnek minősül.

A bűnbánati hétre vagy úrvacsoraosztás napjára tervezett házasságkötés megáldásáról a helyi presbitérium dönt. A házasulandó felek kötelesek legalább három hónappal korábban jelezni házasságkötési szándékukat a gyülekezet parókus lelkipásztorának.

3.3. A temetés

85. §. Egyedüli vigasztalásunk a halál órájában is az Úr nevében van, aki örökkévaló közösségbe hív magával. Ezért hirdetjük a református temetési szertartáson is a feltámadás evangéliumát: *A Szentírás azt parancsolja, hogy a hívő testét – amely a Szentlélek temploma, és amint helyesen valljuk, fel fog támadni az utolsó napon – tisztességesen és babonáság nélkül kell eltemetni; de azt is parancsolja, hogy tisztesen emlékezzünk meg mindazokról, akik az Úrban boldogul aludtak el; a hátramaradottaik, vagyis özvegyeik és árváik iránt pedig minden kegyeleti kötelességet teljesítenünk kell. Másféle gondoskodást a halottakról nem tanítunk.* (Második Helvét Hitvallás XXVI.1.)

3.3.1. Feltételek

86. §. A Romániai Református Egyházban a temetés feltételei:

- a. az elhunyt személynek reformátusnak kell lennie, és élete végéig fizette az egyházfenntartói járulékot; ebben az esetben az egyháztagság szerint illetékes lelkipásztor köteles elvégezni a temetési szertartást;
- b. rendkívüli esetben, a hozzátartozók kizárólagos írásos kérésére a református lelkipásztor eltemethet nem református halottat is; ilyen esetben szükséges a halott felekezete képviselőjének írásos beleegyezése is;
- c. halotti bizonyítvány vagy hantolási engedély megléte;

d. a hozzátartozókkal előzetesen egyeztetni kell.

3.3.2. Alapelvek

87. §. A lelkipásztor a temetési szolgálatot a hátramaradt hozzátartozók felkérésére végzi. A temetési szertartást rend szerint az illetékes lelkipásztor végzi. A hozzátartozók, illetve a temetést intéző személyek – a parókusi jog betartásával – más lelkipásztort is felkérhetnek a szertartás elvégzésére.

Amennyiben a felkért lelkipásztor illetékessége nem terjed ki a temetési szertartás helyszínétől szolgáló egyházközségre, a felkért lelkipásztor és az illetékes lelkipásztor kötelesek a temetési szertartás előtt megállapodni a szertartás elvégzéséről és a temetés anyakönyvezéséről.

Az illetékes parókus lelkipásztor engedélye nélkül más aktív vagy nyugdíjas lelkipásztor nem végezhet temetési szertartást, ennek megszegése fegyelmi vétség.

A temetést követően a halott nevét és adatait be kell vezetni a halotti anyakönyvbe.

3.3.3. A temetés helye és formája

88. §. A temetési istentisztelet helye a gyülekezeti rend szerint lehet a templom, a ravatalozó, a családi ház vagy a temető. Az egyházi temetési szertartást kizárólag lelkipásztor végezheti.

89. §. A Romániai Református Egyházban engedélyezett a koporsós vagy az urnás temetés.

90. §. A Romániai Református Egyházban a halott nevében mondott búcsúztatás ellentétes a református hitünkkel, ezért tilos.

91. §. A virrasztó tartása nem kötelező. A temetést megelőző este a család kérésére virrasztót lehet tartani. A virrasztó liturgiáját az Istentiszteleti Rendtartás írja elő.

92. §. A református temetési szertartáson csak az illetékes lelkipásztor engedélyével vehet részt más felekezetű lelkipásztor, aki- nek szolgálata kizárólag igehirdetésre és imádságra terjedhet ki. Tilos más felekezetek olyan szertartási elemeit gyakorolni, amelyek ellentétesek hitvallásainkkal.

3.4. A lelkipásztorok szentelése

93. §. A Romániai Református Egyházban a lelkipásztori szolgálat a szenteléssel kezdődik. A szentelés ünnepi istentisztelet, amely megerősíti a lelkipásztor külső, egyházi elhívását. Az Isten által történő belső elhívás – a teológiai tanulmányok után – ebben a szertartásban válik az egyház számára is látható valósággá. A jelölt elkötelezi magát Isten és a református egyház szolgálatára.

94. §. A lelkipásztorok felszentelése az egyházkerületi közgyűlés részeként ünnepi istentiszteleten történik. A lelkipásztorok szentelését az egyházkerület püspöke és esperesei végzik. Színhelye mindig annak az egyházközségnek a temploma, ahová az egy- házkerületi közgyűlést összehívták. A lelkipásztorok felszentelése a helyi gyülekezet és a meghívott vendégek jelenlétében történik.

95. §. Az a jelölt szentelhető fel lelkipásztornak, aki sikeresen befejezte teológiai

tanulmányait, sikeresen letette az első és második lelkészképesítő vizsgát, illetve szolgálati bizonyítványt kapott a szolgálati helye szerint illetékes egyházközségtől és egyházmegyétől. A felszentelést a jelölt segédlelkipásztor kéri. A felszentelés költségeit az az egyházközség fedezi, ahol a jelölt szolgál.

96. §. Az ünnepi istentisztelet liturgiáját az Istentiszteleti Rendtartás szabályozza.

97. §. A lelkipásztorok képezésének és felszentelésének egyházbizományi kérdéseit a Romániai Református Egyház törvényei szabályozzák.

98. §. A felszentelést követően az új lelkipásztorokat az illetékes egyházkerület felveszi a lelkipásztorok nyilvántartási listájára.

3.5. Az esperes beiktatása

99. §. A Romániai Református Egyház egyházmegyéiben az esperes beiktatása egyházmegyei ünnepi közgyűlés keretében, istentiszteleten történik.

3.6. A püspök beiktatása

100. §. A beiktatási szertartásban a püspök nem nyer semmi olyan lelki felhatalmazást, amelyet a lelkipásztori felszentelésben el nem nyert volna. Ez alkalommal szolgálatát felajánlja az egyházkerület kormányzására. Erre régi, tisztos szokás szerint gyülekezeti közösségben áldást kell kérni.

101. §. A Romániai Református Egyház két egyházkerületében a püspökbeiktatás ünnepi egyházkerületi közgyűlés keretében, istentiszteleten történik. A beiktatást áldás formájában az anyaszentegyház nevében az egyházkerület esperesei és a Magyar Református Egyház püspökei végzik.

102. §. A püspököt jogilag az egyházkerületi közgyűlés iktatja be hivatalába, amikor jóváhagyja megválasztását és felhatalmazza a püspöki jogkör gyakorlására. A püspökbeiktatás liturgiájáról az Istentiszteleti Rendtartás rendelkezik.

4. Alkalmi istentiszteletek

4.1. Egyházi, nemzeti évfordulók és más ünnepi istentiszteletek

103. §. Az alkalmi istentiszteletek homíliás istentiszteletek, amelyeket református egyházunk és magyar nemzetünk történetének nevezetes évfordulóin és más ünnepi alkalmakon tartunk. Az alkalmi istentisztelet a vasárnap délelőtti vagy a vasárnap délutáni homíliás istentisztelet rendjét követi. Idetartoznak az egyházi tisztségviselők és előljárók, az egyházmegyei és az egyházkerületi előljárók, a gyülekezeti lelkipásztorok, a presbiterek, a gondnokok, a vallás tanárok, a diakónusok, a diakonisszák beiktatása, illetve a templomért, az orgonáért, a harangért, az egyházi épületekért stb. való hálaadás és egyéb közegyházi alkalmak.

104. §. Az egyházmegyei és egyházkerületi előljárók eskütétele az egyházmegyei, illetve az egyházkerületi közgyűlés keretében, istentiszteleten történik az Istentiszteleti Rendtartás előírásai szerint. Azok, akik a közgyűlésen nem jelenhettek meg, a legközelebbi presbiteri, egyházmegyei tanácsi, igazgatótanácsi ülésen tesznek esküt.

105. §. A megválasztott lelkipásztort az egyházközség átvételétől számított három hónapon belül az illetékes esperesnek a gyülekezet és a meghívottak jelenlétében be kell iktatnia. A beiktatási istentisztelet az Istentiszteleti Rendtartás előírásai szerint történik.

106. §. Az egyházközség előljáróinak (főgondnok, gondnok, presbiterek) eskütétele mindig a templomban, vasárnap délelőtti istentiszteleten történik. A lelkipásztor az Istentiszteleti Rendtartás előírásai szerint beveszi tőlük az esküt, rövid könyörgés után megáldja, majd kézfogással felveszi őket a presbitérium teljes jogú tagjai közé.

4.2. Más alkalmi istentiszteletek

107. §. Az egyházkelő asszonyokért az istentiszteleten imádkozunk a Romániai Református Egyház Istentiszteleti Rendtartása szerint.

108. §. Az eklézsiakövetés az úrasztalától ideiglenesen eltiltott, de bűneit megbánó és jóvá tevő egyháztag ünnepélyes vissza- fogadása. Ez rendszerint a presbitérium jelenlétében vagy az istentisztelet után a templomban történik. Ilyenkor fohász, a megtérő bűnvallása és fogadalma után a lelkész imádkozik érte, feloldozza és megáldja őt.

109. §. A római katolikus egyház által esetlegesen írásban bevett reverzális feloldása a templomban történik a Romániai Református Egyház Istentiszteleti Rendtartása szerint. A lelkipásztor a szertartás keretében szóbeli formulával – Isten és a jelenlevő presbiterek, illetve a családtagok jelenlétében – feloldozza a református egyháztagot a reverzálisban foglalt lelkiismereti kényszere alól.

4.3. Más istentiszteleti formák

110. §. A homíliás alkalmi istentiszteleteknek lehetnek más formái is, mint áhítat, zenés, ifjúsági istentisztelet vagy bibliaóra. Ezeket az alkalmakat a presbitériumnak jóvá kell hagynia. Ezekért az alkalmakért a szervező lelkipásztor, illetve a parókus lelkipásztor felel.

111. §. Minden alkalmi istentiszteletnek istentiszteleti elemként tartalmaznia kell legalább az előfohászt, imádságokat, bibliaolvasást, igemagyarázatot és áldást, illetve lehetőség szerint énekeket is.

4.3.1. Áhítat

112. §. Az áhítat rövid igemagyarázatos istentiszteleti forma, amelyet az úrasztalától, pulpitustól palást nélkül is végezhet a lel- kipásztor.

4.3.2. Zenés istentisztelet

113. §. A zenés istentiszteleteknek a kiemelkedő eleme, amikor a homíliás alkalmi istentisztelet keretében az egyházközség orgonistája, zenekara, ifjúsági zenekara, más meghívott előadóművész vagy együttes klasszikus, egyházi, ifjúsági, valamint a Magyar Református Egyházban jóváhagyott énekeket játszik.

4.3.3. Ifjúsági istentisztelet

114.§. Az ifjúsági istentisztelet homíliás alkalmi istentisztelet, amelyet templomban vagy templomon kívül tarthatunk. Az ifjúsági istentiszteleten egyházi zenekarok is szolgálhatnak.

4.4. Egyházközségi bibliaóra

115. §. A bibliaóra olyan alkalom, ahol az egyháztagok összegyűlnek a Biblia tanulmányozására és cselekedetüket az Isten tisztelete vezérli. A bibliaóra lehet gyülekezeti, presbiteri, nőszövetségi, ifjúsági, más belmissziós, családi stb. A bibliaórán meg kell jelenniük az alkalmi istentiszteletek alapelemeinek: az előfohász, az imádság, a bibliaolvasás, az igemagyarázat, az áldás és lehetőség szerint az énekek is.

A bibliaórák szervezéséről és időpontjáról a presbitérium dönt. Az illetékes presbitérium tudta és jóváhagyása nélkül senki sem szervezhet református egyházközségben bibliaórát. Ennek megsértése fegyelmi vétségnek számít.

Negyedik fejezet

Záró rendelkezések

116. §. Elfogadta a Romániai Református Egyház Zsinata 2025. április 9-én Kolozsváron megnyílt Zsinata 1. ülészakájának 3. ülésén 2026. március 18-án az 5/2026-os jegyzőkönyvi határozattal.

117. §. Jelen jogszabály 2026. június 1-jén lép hatályba.

Kelt: Zeteváralján, 2026. március 18-án.

Dr. Kolumbán Vilmos József püspök
Erdélyi

Református Egyházkerület elnök

Bogdán Szabolcs János püspök
Királyhágómelléki

Református Egyházkerület elnök

Ambrus Attila főgondnok Erdélyi
Református Egyházkerület elnök

Bara Lajos főgondnok
Királyhágómelléki Református
Egyházkerület elnök

